

SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL
 «ASPECTS OF SPIRITUAL LIFE IN SOUTH EAST EUROPE
 FROM PREHISTORY TO THE MIDDLE AGES»

În perioada 17-20 octombrie 2004 a avut loc la Iași simpozionul internațional cu tema *Aspects of Spiritual Life in South East Europe from Prehistory to Middle Ages*, în cadrul căruia și-a desfășurat lucrările și cea de-a XI-a Sesiune Anuală a Comisiei mixte româno-ucraineană de istorie, arheologie, etnografie și folclor a Academiei Române. Ambele manifestări științifice, aferente proiectului «*Spațiul est-carpatic – zonă de convergență culturală din preistorie până în timpurile moderne*» și organizate în cadrul Programului CERES de către Institutul de Arheologie din Iași al Academiei Române, în colaborare cu Asociația ASTRA, Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași și sub egida Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, s-au desfășurat în condiții foarte bune și s-au bucurat de o audiență deosebită (inclusiv din partea unor posturi de radio, a presei și televiziunii locale).

Cu prilejul acestui simpozion internațional au fost prezentate 40 comunicări în limba română, engleză, rusă, germană, franceză de către specialiști de prestigiu de la Iași și din alte centre universitare din țară (Tulcea, Cluj-Napoca, București, Constanța, Suceava, Buzău, Mangalia), precum și din străinătate (Chișinău și Kiev). Participanții din afara Iașilor, sosiți pe 17 octombrie, au putut vizita centrul istoric al orașului și câteva importante lăcașuri de cult: Catedrala Mitropolitană, Biserica „Treierari”, Biserica „Sf. Nicolae Domnesc”, Mănăstirea „Golia” etc.

Deschiderea lucrărilor simpozionului a avut loc pe 18 octombrie, orele 10:00, în Aula Academiei Române – Filiala Iași, într-o atmosferă de elevată ținută științifică. Au adresat cuvinte de salut participanților prof. dr. Victor Spinei, membru corespondent al Academiei Române, director al Institutului de Arheologie din Iași, Î.P.S. Daniel Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, prof.dr. Alexandru Zub, membru corespondent al Academiei Române, director al Institutului de Istorie „A.D. Xenopol” din Iași, prof.dr. Alexandru-Florin Platon, decanul Facultății de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” Iași, prof. Areta Moșu, președinte executiv al Asociației ASTRA, prof. dr. Sergej D. Kryžickij, membru corespondent al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, președinte al Comisiei Mixte Ucraineano-Române de istorie, arheologie, etnografie și folclor, prof.dr. Ion Niculiță, membru al delegației din Republica Moldova și șef de catedră la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Moldova, Chișinău. În ședința plenară au fost prezentate trei comunicări: acad. Mircea Petrescu-Dimbovița, *Rapport sur l'activité des Commissions mixtes Roumano-Ukrainne et Ukrainiëno-Roumaine d'histoire, d'archéologie, d'ethnographie et de folklore (1994-2002)*; prof.dr. Ion Niculiță, conf. dr. Tudor Arnăuț, *Construcții de cult în spațiul balcano-carpato-pontic în mileniul I a.Chr.*;

prof.dr. Victor Spinei, *Practici rituale în spațiul carpato-dunărean în a doua jumătate a mileniului I d.Hr.* În după amiaza aceleiași zile și în ziua următoare lucrările simpozionului au continuat cu prezentarea comunicărilor pe trei secții: Secția de preistorie, Secția de istorie antică și bizantină și Secția de arheologie și istorie medievală.

În cadrul primei secții au conferențiat: Dan Monah, *Les débuts de la civilisation dans l'espace est-carpatique. Confrontations et convergences*; Nicolae Ursulescu, *Spirituel et matériel dans la vie préhistorique et dans les conceptions de l'archéologie préhistorique*; Gheorghe Lazarovici, Georgeta Miu, *Tăblițele de la Tărtăria. Noi date arheologice și antropologice*; Mădălina Ungureanu, Petre Roman, *Cucuteni Elements in Cernavoda I Settlements from Danube Valley*; Cristina Enăchescu, Petre Roman, *Elements of Spirituality in the Cernavodă III-Boleráz Complex*; Bogdan Niculică, Ion Mareș, Dumitru Boghian, Sorin Ignățescu, *Considerații asupra practicilor funerare din necropola tumulară de la Adâncata-Imaş (jud. Suceava) în contextul comportamentelor funerare ale comunităților Komarov-Costișu-Bialy Potik; Mircea Ignat, Un rit funerar mai rar întâlnit din Hallstatt-ul târziu*; Elena V. Cvek, *Culte specifice diferitelor activități de producție la populația comunității tripoliene (în rusă)*; Aleksej G. Korvin-Piotrovskij, *În legătură cu problema grupurilor social-religioase în societatea tripoliană (în engleză)*; Vladimir A. Kruc, *Despre tehnica de construcție a locuințelor tripoliene (în rusă)*; Ruxandra Alaiba, *Cultura Horodîștea-Erbiceni-Gordinești - Plastica antropomorfa*.

În cea de-a doua secție au fost prezentate următoarele comunicări: S.D. Kryžickij, *Temples de la Borysthènes și Olbia din perioada arhaică târzie (în legătură cu tradiția antică în regiunea cursului inferior al Bug-ului) (în rusă)*; Silviu Sanie, *Considerații asupra locului și rolului scrierii și imaginilor în cultura spirituală a spațiului carpato-nistran (secolele IV a.Chr. – IV p.Chr.)*; George Bilavschii, *Symbolismul în arta funerară a Daciei romane în secolele II-III p.Chr.*; Tudor Arnăuț, Ala Belotocai, *Despre obiceiul înrudiții prin moarte la tracii*; Aurel Zanoci, *Construcții de cult în cetățile traco-gelece*; Victor Baumann, *Biserica goților*; Denis N. Kozak, *To the Question about the Sources of Forming a Slavonic Mythology*; Ion Vicovan, *Străromânul Theotim de Tomis – teolog și sfânt al bisericii nedespărțite*; Costel Chiriac, *Two Byzantine Art Pieces in a Private Collection Romania*; Mihai Cătoi, *Un călugăr „scit” de pe teritoriul României în imperiul bizantin în secolul al XII-lea*; Victor Cojocaru, *Les noms théophores au nord et au nord-ouest de la mer Noire dans les inscriptions des VIe-IXe siècles a. C.*; Carmen Ciogrădi,

Verzierungselemente auf Grabmäler in Dakien: Symbol oder Werkstattcharakteristika?; Cecilia Stoian, *Particularități iconografice ale reprezentărilor zeiței Hekate la Dunărea de Jos*; Lucrețiu Mihăilescu-Bîrliba, *Aspects de la mentalité des afranchis en Illyricum*; Iulian Moga, *The Worship of the Unknown God. Jews, God-fearers and Proselytes in Asia Minor, Bosporan Kingdom and Lower Danube Area*.

La lucrările celei de-a treia secții au contribuit prin comunicări următorii specialiști: Ion Tentiuc, *Aspecte ale ritului și ritualului funerar de la sfârșitul mileniului I-inceputul mileniului al II-lea din spațiul pruto-nistrin (necropola de la Molești-Ialoveni)*; Ivan I. Movčan, *Obiecte ale artei de cult creștine vechi-ruse scoase la lumină ca rezultat al noilor cercetări arheologice de la Kiev (în rusă)*; Dan Gh. Teodor, Marius E. Constantinescu, Doina Ciobanu, *Vestiges rupestres chrétiens dans les Montagnes de Buzău*; Gheorghe Postică, *Necropola Bisericii Adormirea Maicii Domnului de la Mănăstirea Căpriana (secolele XVI-XVIII)*; Ionel Căndea, *The Spiritual Life in Brâila Walled City 1538-1828*; Gleb Ju. Ivakin, *O nouă biserică de poartă de la Kiev (în rusă)*; Aurel Stănică, *Monumente creștine și viață religioasă în Dobrogea în secolele X-XIV*; Rodica Popovici, *Simboluri și teme creștine ilustrate în arta ceramicii medievale (secolele XV – XVII)*; Dorina Tărnașcanu, *Aspecte ale vieții spirituale din Moldova de la sfârșitul secolului XVII reflectate în opera cantemiriană „Vita Constantinii”*; Luminița Bejenaru, Ludmila Bacumenco, *Représentation du dragon tué par Saint George: précisions zoomorphologiques*.

Toate comunicările au vizat subiecte de real interes, majoritatea fiind prezentate la un nivel științific deosebit. De aici și întrebările numeroase generate, ca și discuțiile interesante pe marginea celor expuse - toate menite a aprofunda anumite aspecte în perspectiva introducerii materialelor în circuitul științific sub forma unui volum.

În după amiaza zilei de 19 octombrie a fost vizitat Complexul Muzeal Național „Moldova” din Iași, iar seara a avut loc ședința de concluzii finale ale reuniunii științifice consacrate cercetării unor aspecte ale vieții spirituale în Europa de sud-est. Cu acest prilej au fost formulate unele opinii privind lucrările Simpozionului și ale Comisiei mixte româno-ucrainene de istorie, arheologie, etnografie și folclor și s-a discutat în legătură cu perspectivele colaborării științifice dintre specialiștii români cu cei din Ucraina și Republica Moldova.

Mai mulți vorbitori au ținut să sublinieze că simpozionul *«Aspects of Spiritual Life in South East Europe from Prehistory to Middle Ages»*, ale cărui materiale vor fi publicate într-un volum în limbi de circulație internațională, se înscrie pe linia unei tradiții de bună colaborare a diferitelor instituții de cultură și cercetare din România cu cele din Ucraina și Republica Moldova. Colaborarea respectivă a fost concretizată în ultimii ani prin efectuarea de săpături arheologice și anchete de teren comune, ca și prin publicarea ulterioară a rezultatelor obținute, prin organizarea anuală a unor simpozioane și sesiuni de comunicări (care s-au bucurat întotdeauna de o largă audiență și ale căror lucrări au fost publicate), prin schimburi de idei, literatură de specialitate și participarea la proiecte de cercetare comune. În aceeași ordine de idei, au fost purtate discuții legate de perspectivele de colaborare în situația creată prin desființarea neavenită a Institutului Român de Tracologie. Așa cum este cunoscut, institutul respectiv a desfășurat mai bine de un deceniu o activitate de colaborare susținută cu instituții de cercetare din Ucraina, Republica Moldova, Iugoslavia, Bulgaria, Austria, Germania etc.

Pe lângă publicarea comunicărilor prezentate, tot în ședința finală a fost făcută cunoscută intenția Institutului de Arheologie din Iași de a organiza în a doua jumătate a lunii iunie 2005, în colaborare cu Asociația ASTRA, Mitropolia Moldovei și Bucovinei și, eventual, cu alte instituții de știință și cultură din Iași sau din țară, a simpozionului internațional cu tema „Contacte etnice și interferențe culturale la nordul și vestul Mării Negre de la colonizarea greacă până la cucerirea otomană”. La această viitoare reuniune urmează să fie invitați și cercetători din Europa Centrală și de Vest.

În sensul celor expuse mai sus, reiese cu destulă claritate că eforturile anterioare depuse de către Institutul de Arheologie din Iași, Asociația ASTRA, Mitropolia Moldovei și Bucovinei, Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, precum și activitățile de perspectivă, au vizat și urmăresc în continuare, pe de o parte, promovarea culturii și cercetării românești la un înalt nivel, iar pe de altă parte, păstrarea și întărirea legăturilor științifice și culturale cu specialiștii de prestigiu din Ucraina, Republica Moldova și din alte state învecinate României, care sunt antrenați în proiecte de cercetare de interes comun.

VICTOR COJOCARU